

2. Круглов В. В. Державно-приватне партнерство: історичний аспект / В. В. Круглов: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2013-02\(10\)/6.pdf](http://www.dridu.dp.ua/zbirnik/2013-02(10)/6.pdf)

3. Львовчкін М. О. Історичні аспекти прояву та розвитку державно-приватного партнерства в Україні / М. О. Львовчкін: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://visnyk-onu.od.ua/journal/2016_21_5/28.pdf

АНАЛІЗ РИЗИКІВ ПРОЕКТІВ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА

В. П. РЕШЕТИЛО, д-р екон. наук, проф.,
проф., зав. кафедри економічної теорії

К. Л. МАКОВСЬКА, студ.

*Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова, м. Харків*

Реалізація проектів державно-приватного партнерства є дійовим напрямом співробітництва держави і сфери бізнесу. З одного боку, відбувається оновлення інфраструктурних об'єктів з одночасним контролем з боку органів державної влади, а з іншого – отримання гарантій на одержання прибутку для приватного сектору у разі виконання певної задачі. Але, незважаючи на очевидну успішність концепції державно-приватного партнерства, має місце передача ризиків між окремими учасниками проекту, що спричиняє необхідність теоретичного аналізу природи їх виникнення та управління.

У літературі зустрічається наступна класифікація ризиків, які виникають у процесі реалізації проектів державно-приватного партнерства:

1) ризики, викликані дією зовнішніх факторів: форс-мажорні ситуації, здатні впливати на цілісність об'єкта державно-приватного партнерства; зміна макроекономічної ситуації, що може позначитися на виконанні умов угоди;

2) політичні ризики: дії державних органів стосовно майна, переданого приватному партнеру за умовами угоди; зміни у чинному законодавстві, які можуть відобразитися на можливості приватного партнера погашати фінансові зобов'язання; розробка нових стандартів відносно

продукції приватного партнера або модернізація порядку надання дозволів або погоджень тощо;

3) ризики невиконання сторонами партнерства покладених на них зобов'язань: несвоєчасне здійснення інвестицій або будь-яких інших передбачених виплат; невиконання зобов'язань щодо якості і кількості товарів або послуг, передбачених угодою; порушення строків виконання робіт;

4) комерційні ризики: ризик неотримання доходу від підприємницької діяльності внаслідок зміни ринкових цін або зменшення попиту на товари або послуги; виникнення непередбачуваних витрат для реалізації проекту державно-приватного партнерства; зміна умов угоди в односторонньому порядку під час реалізації проекту тощо [1, с. 360].

Найбільшими ризиками для держави є наступні: технічні помилки на стадії розробки проектів; вибір неефективної форми державно-приватного партнерства; невиконання умов угоди з боку приватного партнера; низька якість послуг, які надаються споживачу.

Приватний партнер може зустрітися з такою групою ризиків: зумовлених діяльністю органів державної влади; пов'язаних із участю держави як партнера у проектах державно-приватного партнерства; бізнес-ризиками; ризиками, пов'язаними з протестами населення або громадських організацій та іншими.

Отже, аналізуючи потенційні ризики для кожного учасника проекту державно-приватного партнерства, слід наголосити на їх обов'язковому врахуванні при виборі форми співпраці та передбаченні механізму розподілу. Головною метою розподілу ризиків є не кількісна передача окремому учаснику, а вибір партнера, який здатен ефективно управляти ризиком з метою нівелювання його впливу на кінцевий результат проекту.

Так, у разі намагання держави перекласти додаткові ризики на приватного інвестора, відбудеться збільшення тривалості переговорів та очевидне зростання винагороди бізнесової структури. У протилежному випадку, коли приватний партнер має намір зняти з себе відповідальність за технічні, комерційні та фінансові ризики, виникає питання щодо компетентності цього учасника і в кінцевому підсумку, доцільності укладання угоди.

Література

1. Мостепанюк А. В. Ризики реалізації проектів державно-приватного партнерства: причини виникнення та механізм управління / А. В. Мостепанюк // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2011. – №1. – С. 356-367.

РОЛЬ ДЕРЖАВИ У РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД

В. В. СМАЧИЛО, канд. екон. наук, доц.,

проф. кафедри економіки

І. А. СКРИПКА, студ.

*Харківський національний університет будівництва та архітектури,
м. Харків*

Трансформації соціально-економічних систем спричинили виникнення інноваційної форми ведення бізнесу – соціальне підприємництво, започаткування якого відносять до кінця ХХ ст. Незважаючи на досить недовге існування цієї інституції, їх діяльність вважають ефективною у розв’язання проблем суспільства. На відміну від соціально відповідального бізнесу, даний вид підприємництва першочергово спрямований на вирішення соціальних проблем громади, регіону, держави, а вже потім – на отримання економічного ефекту від господарювання. Можна вважати, що вказаний тип підприємств частково перебирає на себе роль держави і тому є необхідним елементом в державних механізмах розвитку.

Розвиток соціального підприємництва широко представлений як у європейських країнах (Великобританія, Німеччина, Норвегія, Фінляндія, Іспанія, Італія, Польща, тощо), так і американських (США, Канада, Бразилія) та азійських (Південна Корея, Японія, Тайвань). Але на думку [1], Україні, де даний вид діяльності лише на початковому етапі свого розвитку, ближче саме європейський шлях розвитку.

Країни Європи, де рівень розвитку соціального підприємництва має більш високий ступінь, аніж в Україні, вже накопили певний досвід підтримки державою цієї сфери діяльності, визначивши її пріоритетною. Звернемося до досвіду становлення соціального підприємництва в країнах,